

VEILIGHEIDSREGIO

Nieuwsbrief

In dit nummer

- Versterking GHOR
- Accent GHOR op coördinatie en sturing
- In gesprek over de PSHOR
- Brandweezorg
- En meer...

De Veiligheidsregio Zeeland staat voor:

Voorkomen

Wij signaleren risico's en gevaren en waar mogelijk halen we ze weg.

Vorbereiden

Wij zorgen voor een goed opgeleide organisatie die klaar staat.

Verhelpen

Wij zorgen voor de juiste hulp als u in nood zit en nemen de bedreiging weg.

Verbeteren

Wat we beter kunnen, zullen we beter doen.

Verbinden

Wij zijn de centrale schakel voor fysieke veiligheid in Zeeland.

Versterking Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR)

De GHOR-functionarissen spanden zich al geruime tijd tot het uiterste in om met beperkte bezetting de meest noodzakelijke GHOR-taken en het rooster voor de piketdiensten in te vullen. Intussen lagen het beleidsrapport 'GHOR Zeeland: Van samen werken naar Samenwerking' en het 'Kaderplan GHOR 2007-2008' over de toekomst van GHOR Zeeland al klaar. Met daarbij de verwachting dat het Algemeen Bestuur in haar vergadering van juni deze GHOR-plannen zou goedkeuren, en daarmee het startschot zou geven voor de opbouw van een versterkt GHOR-bureau in Zeeland. Zoals verwacht werd, gebeurde ook: het Algemeen Bestuur stemde op 21 juni in met de GHOR-notities.

Helaas ging daar wel eerst de nodige commotie aan vooraf. Door verscherpte toepassing van de Arbeidstijdenwet voor de GHOR-medewerkers in combinatie met het formatietekort, ontstonden er gaten in de piketroosters. Dit was begin juni voor de

Inspectie voor de Gezondheidszorg aanleiding de GHOR in Zeeland onder verscherpt toezicht te stellen. Een wrange situatie, gezien alle gepleegde inspanningen van medewerkers, adviescommissie GHOR en bestuurders. Gelukkig kon juist daardoor de Inspectie wel snel van adequate informatie worden voorzien over structurele oplossingen voor de lange termijn. De plannen lagen immers al klaar, met daarbij de kanttekening dat de Inspectie de termijn voor realisatie vervroegde van 1 januari 2008 naar 1 november 2007. Ook met de oplossingen voor de knelpunten op korte termijn, met name de invulling van de piketroosters, kon de Inspectie voor de Gezondheidszorg instemmen.

Na de goedkeuring in het Algemeen Bestuur zijn inmiddels de vacatures voor de benodigde functies binnen de GHOR opengesteld. Al eerder was een beleidsmedewerker geworven die op 1 augustus aan de slag gaat. Het bouwen kan beginnen!

Accent GHOR ligt op coördinatie en sturing

Bij alle publiciteit rondom de GHOR in de afgelopen periode bleek eens te meer dat er misverstanden zijn over de verantwoordelijkheden en taken van de GHOR bij rampen en crises. De dagelijkse reguliere geneeskundige hulpverlening (bijv. ambulancezorg, ziekenhuiszorg) van de GHOR-netwerkpartners is namelijk op geen enkele wijze in het geding.

Het is belangrijk dat alle hulpverlenende instanties direct weten wat er moet gebeuren en duidelijke aanwijzingen krijgen, om zo de medische hulpverlening zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Een goede coördinatie is vaak letterlijk van levensbelang!

Werkzaamheden van de GHOR als er geen ramp is

Het gaat natuurlijk niet alleen om de inzet tijdens een ramp, maar nog veel meer om de voorbereidingen daarop. Met alle medische hulpverleners, zoals ambulancedienst, Rode Kruis, huisartsen, ziekenhuizen, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, worden door de GHOR afspraken gemaakt over hun bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij verschillende soorten ramptypen (bijvoorbeeld: een overstroming, windhoos, kernongeval, branden enz.)

Om de belangrijke taak bij rampen en ongevallen professioneel te kunnen vervullen, werkt de GHOR continu aan actualisering van rampenplannen. Er worden protocollen en procedures ontwikkeld, overleg gevoerd met de ketenpartners en onderhoud uitgevoerd aan wagens en andere materialen. Daarnaast worden oefeningen gehouden met alle disciplines die bij de rampenbestrijding betrokken zijn. Deze voorbereiding is weliswaar nauwelijks zichtbaar voor de burgers maar een zeer wezenlijk onderdeel van het takenpakket.

De GHOR vervult de leidinggevende en coördinerende functie in geval zich een (grootschalig) ongeval of ramp in de provincie Zeeland voordoet. Het gaat om onderbezetting van die coördinerende functionarissen in de voorbereidingsfase en ten tijde van calamiteiten.

Coördinatie bij ongevallen en rampen

Als er een ramp of grootschalig ongeval plaats heeft, komen – afhankelijk van de omvang en het soort ongeval - allerlei verschillende medische hulpverleners in actie op en rond het rampterrein. Tevens worden ziekenhuizen in staat van paraatheid gebracht en wordt het ziekenhuis rampen-opvangplan van kracht.

Om de stroom van slachtoffers op het rampterrein en het vervoer naar de ziekenhuizen te stroomlijnen, is coördinatie en leiding noodzakelijk. Die coördinatie en leiding wordt ingevuld door GHOR-functionarissen op verschillende niveaus:

- de Regionaal Geneeskundig Functionaris werkt op beleidsniveau ter ondersteuning en advisering van de bevelvoerend Burgemeester,
- het hoofd Sectie GHOR zorgt voor operationele afstemming met o.a. politie, brandweer en gemeenten en de coördinatie van de geneeskundige partners vanuit het coördinatiecentrum in Middelburg,
- de Officier van Dienst Geneeskundig zorgt voor de coördinatie en afstemming op de plaats van het incident.

In gesprek over Psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen

“De PSHOR staat aardig op poten”

aldus Niek de Klerk, beleidsmedewerker bij Emergis, en met de coördinatie van de PSHOR in zijn takenpakket. Hij vertelt wat er op dat vlak in Zeeland intussen tot stand is gebracht. “Bij de PSHOR zijn meerdere Zeeuwse instanties betrokken, nl. drie instellingen voor Maatschappelijk Werk: Walcheren, Oosterschelderegio en Zeeuws-Vlaanderen, Slachtofferhulp, GGD, Leger des Heils en uiteraard Emergis.

Niek de Klerk

De PSHOR-organisatie bestaat uit drie onderdelen:

1. een kernteam, ingevuld door sectordirecteuren van Emergis. Zij verdelen onderling de 7 x 24 uur piketdienst in relatie tot het alarmeringsprotocol dat in samenwerking met de Veiligheidsregio is opgesteld.
2. één of meer rampenopvangteams, bestaande uit een leider rampenopvangteam en medewerkers. De functie van leider wordt ingevuld door afdelingshoofden van Emergis, ook zij kennen een piketregeling. Voor de medewerkers van het opvangteam wordt geput uit mede-

werkers van alle deelnemende instellingen, dus Maatschappelijk Werk, Slachtofferhulp, Emergis en Leger des Heils. Het is een bewuste keuze om deze teams multidisciplinair samen te stellen. Dat biedt namelijk de kans om specifieke accenten te leggen. Zo kunnen de maatschappelijk werkers zich meer richten op hulp bij praktische problemen, slachtofferhulp kan het accent leggen op direct ondersteunende hulp, de sociaal psychiatrisch verpleegkundigen en psychologen van Emergis zijn goed inzetbaar bij de psychosociale triage en medewerkers van het Leger des Heils

Wat is PSHOR?

Eén van de processen van Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (kortweg: GHOR) is de Psychosociale Hulp bij Ongevallen en Rampen, afgekort tot PSHOR. Het doel van PSHOR is het bevorderen van het psychisch evenwicht (herstel van zelfcontrole) van de getroffen en het voorkomen van verwerkingsstoornissen.

Voor wie?

Psychosociale hulp wordt zowel geboden aan direct betrokkenen die een zwaar ongeval of een ramp hebben meegemaakt, als aan familieleden, vrienden of ooggetuigen van het ongeval.

PSHOR in Zeeland

Enkele jaren geleden kwam men tot het inzicht dat de psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen het beste tot zijn recht zou komen door hulpverleners met kennis en ervaring op dit gebied. Na overleg over taken, verantwoordelijkheden en bijbehorend budget werd in december 2006 voor de PSHOR Zeeland een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Emergis, centrum voor geestelijke gezondheidszorg in Zeeland.

kunnen steun bieden vanuit een religieuze achtergrond.

3. coördinatie. Eindverantwoordelijk is de Regionaal Geneeskundig Functionaris (RGF). De PSHOR-keten komt in actie wanneer de RGF dit nodig acht. De RGF is eindverantwoordelijk voor de PSHOR-organisatie.

De Klerk: "In oktober 2006, vooruitlopend op de officiële ondertekening van het PSHOR-convenant, zijn we al begonnen met het oefenprogramma voor zes leiders en veertig medewerkers rampenopvangteam. Vervolgens is deze eerste opleidingscyclus afgesloten met een training van de veertien leden van het kernteam op vrijdag 1 juni jl. De trainingen zijn verzorgd door Bureau Ipshor op basis van landelijke voorbeelden en richtlijnen en hadden onder andere als inhoud:

- kennismaking met de verschillende organisaties op het gebied van GHOR en PSHOR
- kennismaking met de rampenorganisatie: hoe zit dat in elkaar?
- Uitleg over de bevelstructuur ten tijde van rampen en crises

- Oefenen met opvangsituaties waarbij acteurs de rol van slachtoffer spelen
Tijdens deze trainingen bleek al dat de verschillende disciplines elkaar goed aanvullen." Dat bevestigt ook Ricks Meppelder, waarnemend directeur GHOR en Regionaal Geneeskundig Functionaris, die op 1 juni bij de bijeenkomst met het kernteam aanwezig was en constateerde dat er niet alleen goede afspraken tot samenwerking zijn gemaakt maar dat ook de praktische uitwerking goed in elkaar zit.

Het uitgangspunt is dat de PSHOR in Zeeland hiermee is voorbereid op maximaal drie dagen psychosociale hulp. Duurt het langer of gaat het om veel slachtoffers dan wordt een beroep gedaan op de PSHOR van de regio's Rotterdam-Rijnmond en Midden- en West-Brabant. De GGD Zeeland is verantwoordelijk voor het proces nazorg vanaf 3 tot 7 dagen na de eerste acute hulp.

Niek de Klerk: " We kunnen gerust stellen dat de PSHOR in Zeeland aardig op poten staat. We moeten ons uiteraard richten op herhaling en aanvullende scholing voor reeds getraide mensen. Een multidisciplinaire oefening zou heel mooi zijn. Tevens moeten we eens nadenken over PSHI: Psychosociale Hulp bij Incidenten. Dat gebeurt nu binnen het reguliere circuit door bestaande organisaties, maar een stuk coördinatie en onderlinge afstemming en communicatie zou de PSHI kunnen verbeteren. Verschillende andere regio's hebben al PSHI-regelingen. Zeeland mag wat mij betreft binnenkort volgen."

Interne organisatie

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering in juni het takenoverzicht van de Veiligheidsregio Zeeland vastgesteld als uitgangspunt voor de uitwerking van de interne organisatie Veiligheidsregio Zeeland.

De kerngedachte is dat de Veiligheidsregio Zeeland een netwerkorganisatie moet zijn, die de 'motor' is achter initiatieven op het gebied van (fysieke) veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing en die de verbindende schakel vormt met en tussen de partners die hierin een rol spelen.

In deze gedachte gaat het om de Veiligheidsregio Zeeland die optreedt als:

- eerste aanspreekpunt voor vragen en opdrachten op het gebied van veiligheid
- toetsers op kwaliteit van de werkzaamheden en resultaten
- regisseur in de keten van de Zeeuwse veiligheidswereld
- 'motor' oftewel initiatiefnemer of aanjager in de samenwerking
- makelaar van kennis, expertise en relaties op het gebied van fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing: vraag naar en aanbod van informatie op elkaar afstemmen.

De komende verandering is meer dan zomaar een globale wijziging van koers van de interne organisatie. In een personeelsbijeenkomst met medewerkers van de Veiligheidsregio is duidelijk aangegeven dat het gaat om een reorganisatie met alle wettelijke verplichtingen die daarbij horen, zoals adviesrecht van de Ondernemingsraad en een Sociaal Statuut.

Voor de reorganisatie wordt een kleine slagvaardige projectorganisatie opgezet, onder leiding van de directeur en nog nader te benoemen personen. De medewerkers worden bij de uitwerking van het reorganisatietraject betrokken. Het reorganisatietraject wordt in verschillende fases onderverdeeld, externe ondersteuning is daarbij met name in de eerste fases noodzakelijk.

Eerste multi oefening Virtual Reality

Op 20 juni vond de eerste (pilot) multidisciplinaire oefening Virtual Reality (VR) plaats. Het betekent dat met behulp van de computer een omgeving wordt gesimuleerd waarin zich een rampscenario ontwikkelt.

De hulpdiensten hebben het afgelopen jaar monodisciplinaire VR-oefeningen verzorgd om de officieren van dienst bekend te maken met het fenomeen Virtueel oefenen. Op de 20e juni werden de computers van de brandweer, GHOR en politie in Zeeland voor het eerst met elkaar verbonden om tegelijkertijd in hetzelfde oefenscenario te kunnen bewegen. Gedurende de dag kwamen acht officieren van dienst van de verschillende diensten in actie in een Virtueel snelwegincident.

Na zich in het (virtuele) incident op de hoogte gesteld te hebben, vond er in een andere ruimte een COPI- (Commando Plaats Incident) overleg plaats, waarna er weer naar de veranderingen in het veld gekeken werd.

De algemene mening was dat hier en daar

wat bijstellingen moeten plaats vinden, maar dat het een zeer nuttige en goede ervaring was. Vanaf september staan data

gepland waarin de overige officieren van dienst multidisciplinair in actie zullen komen bij virtuele oefeningen.

Bestuurlijke oefening Middelburg en Veere

In het kader van de jaarlijkse bestuurlijke oefeningen vond op 13 juni een gezamenlijke oefening plaats met de gemeenten Middelburg en Veere. Het scenario was gebaseerd op het Rampbestrijdingsplan Eastman.

Op papier was er bij Eastman een stof vrijgekomen die een deel van het grondgebied van de gemeenten Middelburg en Veere bedreigde. Overeenkomstig het rampbestrijdingsplan werd er vanaf het begin van de oefening opgeschaald naar GRIP 4, waarbij in de gemeente Middelburg een Regionaal Beleidsteam werd geformeerd en in de gemeente Veere een Gemeentelijk Beleidsteam. Belangrijke doelen voor deze oefening waren onder andere: overleg tussen de twee gemeenten, verdelen van de schaarse middelen door het Regionaal Beleidsteam, informeren van burgers, pers en eigen personeel over het incident. Op het kantoor van de Veiligheidsregio zat een oefenstaf die de gemeenten tegenspel bood.

Brandweertzorg

Het Plan van Aanpak voor de nulmeting van de kwaliteit van de basisbrandweertzorg van de dertien Zeeuwse gemeenten is goedgekeurd door het Algemeen Bestuur op 21 juni jl. De Uitvoeringsregeling 'uitvoering brandweertaken VRZ' is eveneens officieel vastgesteld. Het plan betekent dat Peter van Dijk nu officieel wordt aangesteld in de functie van commandant Brandweer Zeeland en dat drie commandanten officieel, na overleg met de lokale besturen, kunnen worden aangewezen als kringmanager, te weten: André Willemstein voor de kring Oosterscheldebekken, Ruud Maljaars voor de kring Walcheren/Noord-Beveland en Jeroen Meijering voor de kring Zeeuwsch-Vlaanderen. Zij worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de regionale monodisci-

plinair brandweertaken, met daarbij de volgende verdeling:

- Oosterscheldebekken: pro-actie, preventie, planvorming, specialistische taken, uitvoering 'besluit externe veiligheid inrichtingen'.
- Walcheren/Noord-Beveland: opleiden en bijscholen, oefenen, logistiek/technische dienst.
- Zeeuwsch-Vlaanderen: operationele voorbereiding, incident bestrijding gevaarlijke stoffen en industriële veiligheid.

Uitvoering van deze taken vindt plaats vanuit respectievelijk de brandweerkazernes te Goes, Stadsgewestelijke Brandweer Middelburg-Vlissingen en Terneuzen. Terugkoppeling vindt plaats aan Peter van Dijk in het Kringmanageroverleg (KMO).

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Veiligheidsregio Zeeland. Onze organisatie omvat brandweertzorg, Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de Gezamenlijke Meldcentrale Zeeland (GMZ) en rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De Veiligheidsregio Zeeland werkt nauw samen met gemeenten, Provincie Zeeland, Politie Zeeland, Rijkswaterstaat, zorginstellingen en vele andere partners om de veiligheid van de Zeeuwse inwoners en bezoekers te vergroten.

Contactgegevens

E-mail: info@vrzeeland.nl
www.veiligheidsregiozeeland.nl
 Tel.: (0118) 42 11 00
 Fax: (0118) 42 11 01
 Post: Postbus 8016,
 4330 EA Middelburg
 Bezoek: Segeerssingel 10,
 4337 LG Middelburg

Vormgeving en productie

Nilsson & partners en Grafisch bedrijf Goes

Eindredactie

Afdeling Communicatie Veiligheidsregio Zeeland

Reacties / Adreswijziging

Voor meer informatie, reacties en adreswijzigingen kunt u bellen met de afdeling Communicatie, tel (0118) 421111 of mailen naar info@vrzeeland.nl

© Veiligheidsregio Zeeland,
 Middelburg, juli/augustus 2007